

Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsdirektiv

Er beteckning: KN2026/00215

Länsstyrelsen i Norrbottens län, som även är Vattenmyndighet för Bottenvikens vattendistrikt (nedan länsstyrelsen), ser övergripande positivt på förslagen och bedömer att det reviderade avloppsdirektivet stärker skyddet för vattenmiljön genom skärpta reningskrav, ökad hänsyn till miljö kvalitetsnormer, införande av kvartär rening för mikroföroreningar, ökad kontroll och övervakning och en tydligare koppling till vattenförvaltningens mål.

Länsstyrelsen är även positiv till att remissförslaget inte innehåller striktare förslag än i avloppsdirektivet, då direktivet i många delar redan är striktare än dagens lagstiftning.

För att de remitterade förslagen ska kunna genomföras behöver ansvarsfördelningen mellan myndigheter tydliggöras, rättssäkra bedömningsgrunder utvecklas samt genomförandet anpassas till vattenförvaltningens förutsättningar och tidsramar. Det är även viktigt att nya uppgifter till myndigheter följs av långsiktig finansiering, nationell vägledning och realistiska förväntningar på vad som kan genomföras inom innevarande förvaltningscykel.

5. Förslag till ändringar på förordningsnivå samt övriga förslag om rening av avloppsvatten

Avloppsplaner (avsnitt 5.6)

Direktivet innehåller krav på integrerade förvaltningsplaner för avloppsvatten som föreslås genomföras genom krav på avloppsplaner enligt i 4 kap. avloppsföroreningen. Redan idag finns det krav på kommunerna att ta fram ett flertal planer kopplat till avlopp som VA-planer och vattentjänstplaner. VA-

beredskapsutredningen (SOU 2024:82) innehåller även förslag till beredskapsplaner för den allmänna VA-anläggningen.

Länsstyrelsen bedömer att ytterligare en plan leder till administrativt merarbete med flera planer som överlappar varandra och kan leda till situationer med divergerande bedömningar. Istället för ytterligare en plan för vatten- och avlopp kan innehållet i va-planerna, vattentjänstplanerna och de nya avloppsplanerna samordnas till en plan. De utredningar som avloppsplanerna ska innehålla till följd av avloppsdirektivet bör i så fall bör i så fall gälla för de tätorter som kommer att omfattas av kravet.

Riskbedömningar (avsnitt 5.6.2)

Länsstyrelsen bedömer att det finns flera oklarheter kring hur de föreslagna riskbedömningarna ska genomföras inom ramen för vattenförvaltningen. Om Vattenmyndigheten ska göra bedömningar om det finns risker för människors hälsa krävs det att det finns tillgängliga bedömningsgrunder och vägledningar i god tid innan arbete påbörjas. På grund av att det i nuläget är oklart vilka parametrar och bedömningsgrunder som ska användas för dessa nya typer av riskbedömningar anser vi att det inte är möjligt att genomföra detta arbete till december 2027. Vattenförvaltningens nuvarande norm- och klassificeringssystem är i huvudsak uppbyggt kring ekologisk och kemisk status enligt Havs- och vattenmyndighetens respektive SGU:s föreskrifter. Systemet är inte utformat för generella hälsoskyddsbedömningar eller påverkan på vattenbruk. Speciellt bedömningar om påverkan på vattenbruk ser vi att det finns en kunskapslucka där det behöver klargöras vem som är ansvarig att ta fram bedömningsgrunder och vägledning.

Kommunerna ansvarar idag för provtagning, kontroll, information och hantering av badvatten enligt badvattenförordningen. Det kan därför framstå som mer ändamålsenligt att ansvar för riskbedömningar kopplade till badvatten läggs på kommunerna. Däremot förstår vi problematiken med att säkerställa att detta arbete utförs enhetlig och det kommer sannolikt att krävas en stor arbetsinsats till att samordna kommunerna att genomföra detta arbete. Vattenmyndigheten har idag ett arbetssätt som gör att möjligheten att lägga till ytterligare bedömningar i processerna på ett sätt som kanske inte är möjligt hos våra kommuner. Om Vattenmyndigheten ska ta över detta arbete kommer det att krävas ytterligare resurser och finansiering, och som nämnts tidigare, bedömningsgrunder och vägledningar som finns färdigställda innan arbete påbörjas. Arbetet bör följa de övriga processerna inom vattenförvaltningen och ha ett tydligt stöd i föreskrifter. Även för detta arbete bedömer vi att tidsplanen till december 2027 är för snäv.

Det är viktigt att riskbedömningar och utpekande av känsliga områden vilar på gediget underlag, i och med att det medför striktare krav för kommunerna.

Kvartär rening (avsnitt 5.8.4, 5.8.5 och 5.8.6)

Länsstyrelsen ser positivt på införandet av kvartär rening för större avloppsreningsverk. Det är positivt att producentansvar föreslås finansiera en betydande del av kostnaderna samt att riskbaserad utpekning av områden införs. Dataunderlaget för miljögifter är idag bristfälligt och vi anser även att krav på utsläppskontroll och övervakning bör regleras genom föreskrifter.

De som medverkat i yttrandet

Detta yttrande har beslutats av landshövding Lotta Finstorp med miljöhandläggare Elin Sandqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Sabina Hoppe och vattensamordnare Jonathan Fridesjö medverkat.